

Kirsti Pesari (s. 1946)

Opin lukemaan seitsemänvuotiaana. Aloitin kansakoulun vuonna 1953, jolloin olimme muuttaneet vasta Poriin. Sitä varhemmin minulle oli luettu ja kerrottu satuja ja mielikuvi-
tustani olivat ruokkineet myös radion lastentunnit. Asuimme ennen muuttoa Valkon sata-
ma-alueella Loviisassa. Vanhemmat sisareni kävi koulua, ja veli oli lastentarhassa ja aloitti
koulun myös Valkolammella. Koululaisilla oli omat aapiset ja muut kirjat. Valkolammella
oli myös kirjasto, jossa muistan kerran pienenä käyneeni. Ihmettelin matalia pöytiä, joiden
ääressä lapsia istui katselemassa ja lukemassa kirjoja. Minua hoitamassa kävi joskus Marit-
ta-niminen nuori iloinen nainen, ja oli mukavaa istua hänen vieressään kuuntelemassa satu-
ja. Kirjahyllystämme löytyvät Topeliuksen kootut teokset. *Lukemisia lapsille* tulivat tutuksi
ja yksittäiset tarinat jäivät mieleen samoin kuin Rudolf Koivun kuvitus. Ihmettelin satujen
henkilöitä ja maailmaa, josta kaikkea en ymmärtänyt enkä osannut kysyäkään. Toiset kerto-
mukset olivat mieluisampia kuin toiset, ja halusin kuulla niitä usein. Tunnelmallisista, suru-
mielisistä tarinoista jäi mieleen kertomus pääskystä, joka toi kolmelle nuorelle neidolle lah-
jat Egyptistä. Yksi oli sormus ja yksi puun siemen. Puusta kasvoi suuri ja tuuheaa, ja van-
hoina nuo kolme naista muistelivat puun alla nuoruuttaan ja pääskyä. Ja se sormus oli pää-
tynyt seinärakoon ja siinä oli onneton rakkaustarina takana. Koivu ja tähti kertoi vainoja
pakoon lähteneistä sisaruksista. Ne koivut ja tähti jäivät erityisesti mieleen, sillä vanhassa
hirsisen kesämökkimme pihassa kasvoi suuria koivuja, ihan kuin sadussa.

Hauska satu olivat tarina Vattumadosta. Olisipa saanut yhtä mukavasti käydä marjamet-
sässä! Näytelmä Lintu Sininen oli jännittävä, samoin kuin Prinsessa Ruusunen, sillä niissä
oli pahoja haltiattaria. Adalmiinan helmi oli ihana, vaikka ihmettelin kuvaa, jossa Adalmii-
na oli polvillaan kuninkaallisessa puvussaan lähteellä, jonne hän hukkasi helmen ja muis-
tinsa sen mukana. Adalmiinan hiha ulottui puoliväliin käsivartta ja rypytyttyä kuin hame, ja
käsivarsi näytti jotenkin jalalta ja sormet kuin jonkin linnun kynsiltä, joten se kuva oli aika
kummallinen. Miksi Adalmiinasta piti tulla paimentyttö? Lopussa hän saapuu pölypilvessä
vuohien kanssa ja helmi löytyy ja taika raukeaa. Lintu Sinisen hahmoja oli kauhea musta
haltija, jolla oli kaksi ohutta mustaa lettiä ja taikasauva ja hän loihti jotakin pahaa, valkoi-
nen lintu oli hädissänsä. Kansakoulussa sain näytellä Lintu Sinisessä, en muista, mikä rooli-
ni oli. Siinä sadussa oli myös paha Pöröpörhyri, joka söi kristittyjä ja sanoi, että täällä hai-
see kristityn veri.

Minua nolotti sadun ”Ole hyvä köyhille lasten puolesta”, kun rikas tyttö nyrpisteli ja
pilkkasi puuropataa kaapivaa tyttöä. Minusta ruispuuro oli oikein hyvää ruokaa. Oliko sit-
ten itsessäni jotakin vikaa? Ja kummallisia tarinoita oli muitakin, kuten kertomus Tuttelistasta
ja Puttelista. Putteli kulutti markkinarahat rinkeleihin, ja viisas Tutteli valitsi kovan leivän,
jota köyhässä kodissa odotettiin.

Varhaisia kuvakirjojakin oli. Yhdessä oli tarina peikosta, joka kasvatti päärynöitä, joita
pojat varastivat. Peikko komensi: Pois pojat peikon päärynäpuusta! Tuosta kirjasesta tavai-
lin sanoja ennen kouluikää. Päärynät olivat isoja ja lihavia ja myös peikko. Mutta en tien-
nyt, miltä päärynät oikeasti maistuvat, sillä semmoisia en saanut.

Minulle luettiin myös vanhoja aapisia ja äiti lausui loruja ja runoja. Piu pau paukkaa, jä-
nis metsässä laukkaa, poronkello kaulassa, kultaisessa nauhassa. Mielikuvitusta ruokkivat
sitten koulussa omat lukukirjat ja niiden tarinat. Kuvia oli vähän, mutta ne olivat jatkuvan
kiinnostukseni kohteita samoin kuin erilaiset kirjaintyytit.

Lukemaan oppiminen 1953 oli suuri asia elämässäni. Siihen aikaan piti opetella ulkoa. Kansakoulun ensimmäisellä luokalla oli opetettava pitkä jouluruno juhlaa varten. Muistan, kun opettaja seiso i edessäni värikäs joululehti kädessään ja lehden aukealla minuun päin oli kuva runon tapahtumasta. Nauratti, kun katselin lehden kuvaa, kun sen avulla muisti runon tosi helposti eikä opettaja sitä huomannut. Koulussa opettaja luki Terveysatuja. Kansakoulussa oli lähinaapurin Kalle-poika, jolla oli satukirjoja, joita meillä ei ollut. Sain kirjoja lainaksi. *Mestaritontun seikkailut* oli mieleen jäävä, samoin klassikkokirja *Hanhiemon satuaarre*. Vanhempi veli luki jännityssarjoja kuten *Tex Willeriä* ja *Mustanaamiota*. Ne olivat vauhdikkaita. Niihin sankarimaailmoin uppoutui helposti.

Nuortenkirjat olivat perheessämme jokavuotisia, mieluisia joululahjoja, erityisesti sininen nuortenkirjasto kului käsissä. Siihen kuuluvia teoksia ahmin ja myöhemmin lainasin kirjastosta, kun sain kirjastokortin. Kansien sisäpuolella oli numeroitu lista kirjasarjasta. Lueskelin kirjojen nimiä ja etsin niitä kirjastosta. Twainin *Tom Sawyerin* ja *Huckleberry Finnin seikkailut*, *Robinson Crusoe* ja monet muut kuuluivat sisarustemme käsissä. Kirjastosta lainasin myöhemmin myös Vihreää kirjastoa, jossa oli tyttökirjoja. Tyttökirjojen klassikot kuten *Pieni runotyttö*, Anna-sarja, Pollyanna olivat lukukokemuksia. Olin tällöin ehkä ensimmäisellä luokalla oppikoulussa. Itsekin yritin runoilla ja elin haaveissa niin, että koulunkäynti tahtoi unohtua. Unohdin ensimmäisellä luokalla kerran koulumatkalla kerran koululaukkuni hiekkakuopalle, jonne olin poikennut leikkimään. Se oli itku ja häpeä! Otin kouluun isonveljen vanhan aapisen. Kotimatalla laukku löytyi siitä, mihin olin sen unoh-tanutkin.

Salainen puutarha, *Prinssi ja kerjäläispoika* toivat ihmeellisiä maailmoja. Ahmin kirjoja kansakouluaikana paljon ja harrastus jatkui, kun pääsin oppikouluun. Mieleen on jäänyt kansakoulua ajoilta myös iltapuhteet, jolloin tehtiin yhdessä käsitöitä ja luettiin jotakin kirjaa ääneen. Yksi kirjoista oli *Pension Grunierin tytöt*, jossa kuvattiin koulukodissa asuvien tyttöjen elämää. Siinä oli vanha, mukava ilmapiiri. Oppikoulun ensimmäisellä ja toisella luokalla meillä oli ihastuttava vanha käsityöopettaja Suoma Taimi. Pisimmälle ehtineet lukivat ääneen kirjaa myös, ja oli leppoisa tunnelma.

Lapsuuteen kuuluivat myös lastenlehdet *Lasten kuvalehti* ja *Canasta*, sekä evankeliumiyhdistyksen yhdistyksen lastenlehti, oliko Lasten maailma. Siinä oli palsta Viivi-tädin viesti ja jos sai lehtitilauksia, olisi saanut japanilaisen viuhkan palkinnoksi. Lasten kuvalehdessä oli hieno kuvitus ja hauskoja satuja. Eräs satu kuvituksineen on jäänyt mieleen: Tarina Minä olen Lammenpei. Huilua soittava vetehinen, joka ei voinut soittaa valkoisessa konserttipuvussa vaan muuttui vettä valuvaksi, ilkkuriseksi tytöksi, jolla oli lumpeita hiuksissaan. Marjatta Kurenieni ja Maija Karma olivat lehden satujen takana. Oikeita sanomalehtiä tuli *Satakunnan Kansa*. Seitsenvuotiaana jouduin olemaan pari viikkoa pois sairauden takia koulusta. Leikkelin lehdestä autolistoja ja palmunlehvillä koristeltuja merkkivuosi-lukuja, joita oli eri liikkeillä. Autojen merkit kiinnostivat, koska kahvipaketeissa oli autonkeräily-sarja.

Asuimme tehdasalueella, ja kun muutimme sinne, edellinen asukas oli jättänyt laatikollisen kirjoja ja lehtiä ulkovarastoon. Löysin sieltä kielletyt Armas J. Pullan *Jees punamul-taa*, *sanoi vääpeli Ryhmy* sekä muut Ryhmy-kirjat. Ne naurattivat, eräässäkin kohdassa viholliset saivat tynnyrillisen hapankaalia ja siirappia päälleen. Koska tehtaalla valmistettiin sotakorvausaluksia ja olimme pakostakin tekemisissä sen aikaisen kireän ilmapiirin kanssa, nuo kirjalöydöt antoivat varaventiilin uhkakuville ja painostavalle ilmapiirille. Samoin satujen maailmat auttoivat pakoon todellisuudesta. Joku tehtaan työntekijä toi käydessään *Sirppiä ja vasaraa*. Se oli vähän outoa eikä siitä puhuttu. *Kuurojen lehdessä* oli mukava pakinasarja, jota kirjoitti nimimerkki Illakko. Koulussa sain raittiuskirjakilpailuista palkinto-

ja. Ne olivat varmaankin opettavaisia tarinoita perheistä, joissa isä joi ja lapsien piti olla neuvokkaita. Raittiuslupauskin annettiin koulussa.

Ennen kouluikää tutustuin myös Peppi Pitkätossun ja Pekka Töpöhännän seikkailuihin, joita minulle serkkuni luki iltasaduksi, kun jouduin olemaan kotoa poissa Tampereella pitkähkön aikaa. Ne lukuhetket lievittivät koti-ikävää. Kotona sisarukset olivat rokkotaudissa, ja minua yritettiin noin suojella rokolta.

Kesät kuluivat maalla Suoniemellä vanhassa mökissä, joka oli ollut isän koti lapsena, siis rakennettu joskus 1900-luvun vaihteessa. Mökin ullakko oli täynnä aarteita, joita iltaisin tutkimme sisarusten kanssa ja sadepäivinä saimme lueskella ullakolla. Luimme niin kauan kuin kesäöinä yhtään näki, salaa vanhemmilta, ja koetimme olla hiljaa, ettei äiti olisi huomannut. Mustassa arkussa ullakolla oli isän (s. 1915) koulukirjoja ja hänen lapsuuteensa liittyneitä kirjoja, tuonne 1900-luvun alkuun sijoittuvia. Kirjoja arvostettiin ennen toisin kuin nykyään. Oli vanhoja *Ajastaikvoja*, joissa oli selitetty yleishyödyllisiä neuvoja. Aarteita oli vanha satukirja, jonka maailma ja vanhahtava tyyli vei mukanaan. Harmitti, kun koskaan en saanut selville kirjan nimeä, sillä siitä puuttuivat kansilehdet kokonaan. Eräs tarina oli pojista, jotka rakensivat ilmalaivan kissankullasta. Ingmanin *Rimpisuon usvapatsas* löytyi myös. Siinä oli tarina sijoitettu Lappiin, jossa suon keskellä oli ihmeellinen maailma, oli Lapin taikuutta, hehkuvasilmäinen apinapatsas, joka oli täytetty kullalla. Tarina vastasi nykyisiä Indiana Jones -tarinoita.

Vuosisadan alun insinööritaidon ihailua oli teoksessa *Vaaran töitä ja rohkeita miehiä*. Kuvat kertoivat myös Eiffelin tornista, New Yorkin pilvenpiirtäjien rakentamisesta ja silta- töistä. Isäni velipuoli ja isäni olivatkin insinöörikoulutuksen saaneita. Kivirikon kasvio oli isän kouluaiikainen, ja hän osasi kasvit ja Linnén luokituksen käyttö, jota hän myös lapsilleen opasti. Kasvien keruu kuului kesiiin. Ullakolle oli kulkeutunut myös V.A. Koskenniemmen runoja sekä eräs helmi, Maurice Maeterlinckin näytelmä *Sininen lintu*. Painoksessa oli kuvia venäläisen teatterin esityksistä; dramaattisia asentoja ja 1900-luvun alun puvustus. Luin näytelmää iltasaduksi nuoremmille sisaruksilleni siskonpetillä matrassoilla ullakolla. Vanhoja kirjoja oli myös romanttinen Kirsikka-sarja, yhden kirjan nimi oli *Jill*. Symbolinen näytelmä jäi mieleen vahvasti. Oppikoulun lukukirjassa oli kappale näytelmästä, ja esitin siinä jotakin pikkuroolia. Olen palannut myöhemminkin teokseen näytelmäksi sovitettuna. Outoa kirjallista tuotosta olivat isän pikakirjoitusvihot, joita ei osannut lukea. Riksin kirjastoakin löytyi, joista kiehtoivat Jane Greyn lännenkirjat.

Kirjavarasto täydentyi ja muuttui ullakolla, kun isän veljen kirjastosta tuli paljon kirjoja 1960-luvulla. Tuli Sariolan Susikosket, Komisario Palmu ja muuta. Suurin osa kirjaperinnöstä sijoitettiin kaupunkiasuntoon. Aihepiireiltään oli paljon sotaan liittyviä teoksia, kuten *Kalterijääkärit*, Mannerheimin muistelmat ym. sekä nopeasti sodan jälkeen syntyneitä sotakirjallisuutta sekä matkakirjoja ja muistelmia. Nämä sotakirjoja lukuun ottamatta olivat myös isälle mieluisia teoksia. Äiti sen sijaan luki romaaneja, joita me työtökin luettiin. Lukemisen ilmapiiri oli kannustavaa. Mökin lukemisiin kuuluivat myös *Valitut Palat*, *Aamu-lehti* ja *Tyrvään Sanomat*.

Mökin arvokkaimmalla paikalla olevan klahvipiirongin uumenissa oli hartauskirjoja ja vanhoja postikortteja. Niitä löytyi myös läheisestä taatalastakin, jossa 1950-luvun alussa taata kuunteli kirkonmenoja ja piti istua hiljaa. Muistan, kun en osannut lukea, mutta katseilin virsikirjan tekstiä ja kasilehdellä olevia tähtiä. Taatalan salin pöydällä oli Dorén kuvittama *Raamattu*. Osa vanhoista kirjoista oli fraktuuraa, jota oli vaikea lukea. Yritin silti urheasti. Taatalan ullakolla oli vanhoja lehtien vuosikertoja, *Seurat*, *Kotiliedet*, *Eevat* ja *Ho-peapeilit* tutkittiin tarkkaan, kun saatiin lupa mennä ullakolle.

1960-luku oli teiniaikaani, ja kotikirjasto laajeni silloin kovasti. Samoin lukemisen piiri laajeni sekä koulun käynnin vaikutuksesta että siitä, kun sai Porin kirjastoon aikuisten puolelle kortin. Kirjastosta tuli tuttu ja mieluinen paikka koko lukioajan. Kirjaston hoitajana oli Forselleksen neiti, valitettavasti en muista etunimeä, sukujaan af Forselles. Hän oli hienos-
tunut ja ystävällinen kirjaston opastaja.

Minusta kiinnostavimmat ja kiehtovimmat kirjamuistot liittyvät aikaan, jolloin olin alle 12-vuotias ja kotona oli vain se muutoissa mukana tullut pieni kirjakaappi, jossa oli kaksi lasihyllyä ja lukittava pieni kaappi toisessa päässä. Kirjametrejä ei ollut paljon. Lapsuuden kannalta Topeliuksen sadut olivat tärkeimmät. Muista Topeliuksen kootuista luin sitten *Aulangon pastorinvaalin*, *Linnaisten kartanon vihreän kamarin* ja muita lyhyehköjä kertomuksia, *Välskärin kertomuksia* en jaksanut lukea. Topeliuksen päiväkirjanmerkinnät oli lukukokemuksena mieleen jäävä, luin sen joskus teini-ikäisenä pohdiskellessani elämää. Luonnollisesti *Maamme*-kirja kuului lukemistoon. Kaapista on jäänyt mieleen myös kuvateos *Kunniamme päivät*, Tamperetta esittävä kuvateos, Mannerheimin muistelmat, Konepajatekniikka, höyrykoneita käsittelevä juhlallisen näköinen teos *Dampfmaschine I-II*, Pika-
kirjoitusopas, Pennasen *Käsiala kertoo* -grafologian teos ja Tekstaamisopas, Sienkiewiczin *Quo Vadis, Joka naisen niksikirja*, (*Kotiruoka*-kirja kului keittiössä), *Kodin huonekasvit*, jonka epäselvissä kuvissa yksi kasvi näytti kuin sillä olisi ollut tukka ja oli kuvia luteista ja kirvoista, kirjassa oli myös juoru, joka viehätti nimensä suoksi samoin kuin morsiusmyrtti. Löytyi Kerttu Vannen *Aforismeja*, matkakirja *Mazzamorra*, jossa oli kuvia Etelä-Amerikasta, Rio de Janeirosta Sokeritoppa, Walleniuksen *Vanhat kalajumalat*, josta pidin, kun opin lukemaan ja veijaritarina *Orm Punainen*, jonka viikinkipäälliköllä oli punainen parta. *Hugon Kurjat* teoksesta oli vain kakkososa, jonka sukulaismies oli vahingossa ostanut lahjaksi. *Joka naisen kirja* oli tyylikirja. Oli nahkaselkäinen *Pieni tietosanakirja* -sarja. Lääkäri-
kirjoista muistan paksun kirjan lastentaudeista. Tunsin empatiaa rokkoisia lapsia ja riisitautista lasta kohtaan, joista oli valokuvia. Jollain pikkulapsiraukalla oli maitorupi. Oli myös oma lapsuudenkirjani, johon äiti oli tehnyt joitain merkintöjä vauva-ajoilta ja johon kansakouluikäisenä piirsin käteni kuvan. Myöhemmin hyllyyn tuli valokuvauksen käsikirjoja kuten saksankielinen Contax-kameran käsikirja ja äidin kirjoja, Rolf Arnkilin kirjeenvaihtoa ja Helen Kellerin elämäkerta, joka antoi äidille vahvuutta kehitysvammaisen siskon hoidossa. Yhden kirjan nimi oli *Hänen nimensä on ihmeellinen*. Lukittuun kaappiin oli kätkeyty pieni avioelämän opas. Salaa tuli sekin luettua, mutta se oli ihan tylsä. Muita paheellisen oloisia kirjoja oli Netta Musketin *Myrskyn mentyä*. Ei sekään kovin kummallisesta vaikuttanut, mutta koulussa opettaja kyseli, mitä kirjoja oli lukenut. Eräs tyttö mainitsi kirjan, ja opettaja sanoi, että se on huono kirja.

Kodin kirjavalikoma oli suppea, mutta silloin kunnioitusta herättävä. Sen avulla syntyi kestävä kiinnostus lukemiseen ja tiedonjano. Sitä pitivät yllä myös Porin tyttölyseon opettajat ja erityisesti äidinkielen opettajat, mutta myös muut varsinkin tietokirjallisuuden suhteen. Lukuharrastus vaikutti tulevaan työhöni, mutta jatkuu eläköidytyäni suomen kielen opettajan työstä kirjapiiriharrastuksena Lukujäärien kanssa. Kirja on säilyttänyt ensisijaisesti arvonsa myös esineenä, kirjat ovat ystäviäni ja moni teos on kulkenut muutoissa mukana. Kiinnostukseni on siirtynyt nykyään taidekirjojen suuntaan harrastukseni mukaisesti. Sähköisiin kirjoihin en ole päässyt samalla tavoin sinuksi, joskin tiedonhankinnan välineenä olen käyttänyt ja ohjannut myös niiden käyttöä. Lukemisen muodot ja perinne ovat muuttuneet nopeasti, ja tuonut mukanaan uusia maailmoja ja tapoja ajatella, jotka ovat lasteni sukupolvelle ominaisia. Tuntuu, että maailmankuvan rakentuminen tapahtui ennen hitaammin kuin nyt, oli enemmän pohdintaa ja elämä rajatumpaa. Ei ollut tiedon tulvaa, mutta oli tiedon janoa.

Kun ajattelen kirjallista perintöä, jonka olen saanut, liittyy se vahvasti koko viime vuosisadan kirjaperintöön ja sen muutokseen ja murrokseen. *Kalevala*, *Kanteletar*, *Seitsemän veljestä* ja muu tuotanto, Minna Canth ja vaikkapa pieni *Kantele*, kokoelma 1900-luvun alun runoutta, tiivistävät alkujuuria, maanläheisiä, ihanteellisia yhtenäiskulttuurin aikoja. Kansalliset klassikot ovat edelleen vahvasti osa minuuttani. Mukaan on tullut maailmankirjallisuutta hyvin varhain. Siitä sitten tie on käynyt modernismiin ja postmoderniin kirjallisuuteen, on tullut luettua nobelisteja ja eri kulttuuriipiirien kirjallisuutta, etupäässä suomenoksina. Elämäni aikana on ollut useita suuria kirjatapauksia, alkaen 1960-luvun kirjallisuuden esiintulosta. Muistan Hannu Salaman aiheuttaman kirjasodan, ja vaikkapa Veijo Meren *Peiliin piirretyn naisen*. On ollut Väinö Linnan *Täällä Pohjantähden alla*, ja monet epookkikuvaukset kuten Eeva Joenpellon Lohja-trilogia ja muu tuotanto. Tuntuu, että sodan pitkä varjo on heijastunut vaikutuksineen pitkälle sitä ennen. Nyt tätä kirjoittaessani muistellaan Berliinin muurin sortumista 25 vuotta sitten. Samalla uusia uhkia on taivaalla.

Pöydälläni on esseekokoelma Pentti Alhosen *Planeetta maa käsissämme*. Kirjapiirimme luki viimeksi Leena Krohnin teoksen *Hotel Sapiens ja muita irrationaalisia kertomuksia*. Miten kirjallisuus tulevaisuuden näkee, miten media ja ihmiset käsittelevät tietoa? Kirjallisuus vahvistaa ajattelua ja tunne-elämää parhaimmillaan, antaa uusia tapoja ajatella ja näkökulmia. Se täydentää elokuvan kerrontaa ja antaa ei tavalla mielelle aikaa reflektoida. Globalisaation myötä maailma on käynyt entistä ahtaammaksi. Tarvitaan kaikenlaisen lukemisen tuomaa avaruutta ja ajatusten testausta entistä enemmän. Silti äidinkielenopettajani Veikko Salmenperän suhde kirjallisuuteen on edelleen mielessä; pienen ihmisen puolella, hymyä kyynelten läpi, kuten Sillanpään teoksissa. Äitini suku oli Hämeenkyröstä, ja taatan kerronta liittyy murre- ja ympäristökuvauksiltaan lapsuuden auvoisiin maailmoihin. Kulttuurien rajojen ylittyminen kirjallisuuden avulla auttaa ymmärtämään naapureita. Tällaisia kokemuksia olen saanut sekä eestiin liittyvästä kirjallisuudesta kuin myös venäläisestä kirjallisuudesta. Taide koskettaa rajojen yli.

Kirjastolleni varattu seinä on teoksia täynnä, niitä on pöydilläkin ja kirjoja tarttuu jatkuvasti matkaan, vaikka on ollut pakko luopuakin. En aio luopua klassikoistani enkä siitä opiskeluaikaan 1980-luvulla liittyneestä tietokirjallisuudesta, jossa on teoksia kielen- kirjallisuudentutkimuksen sekä uskontotieteen alalta. Vielä vanhempia on jotkut vanhat virsikirjat sekä äitini käytössä kulunut *Raamattu*, joka kulki hänen mukanaan raamattupiirissä. Omat kirjat ovat tärkeitä siksi, että en ole jaksanut pitää päiväkirjaa kuin satunnaisesti, ja siten kirjastoni on myös kollektiivinen muistini.

Lukemiselle tärkeä on kymmenkunta vuotta ollut kirjapiirimme Jäärät. Virkeä keskustelu stimuloi, saamme uusia ajatuksia ja ennen kaikkea tulee tartuttua nykykirjoihin, jota ovat ajankohtaisia ja kiinnostavia ja joita ei muuten huomaisi. Piirikin täydentää itseään ja muuttuu, kaksi sen jäsentä on jo poissa.

Toivoisin, että jotakin kirjallisesta perinnöstä voisin siirtää lapsilleni. Heille esimerkiksi painetut sanomalehdet eivät merkitse samaa kuin itselleni, rauhallista lukuhetkeä aamulla kahvikupin ja vaikkapa *Helsingin Sanomien* viikonloppunumeroiden kanssa. Olen koonnut joitain elämäni liittyviä leikkeitä lehdistä ja pitäisi saada leikekirjat ajan tasalle.

Olen liittynyt myös verkkokirjapiiriin, mutta en jaksa olla siinä aktiivinen. Kunhan e-kirjat halpenevat, minua kiinnostaisi lukea niitä. En ole jaksanut perehtyä uuteen tekniikkaan tarpeeksi hyvin, esim. voisiko e-kirjoja lainata kirjastosta ja lukea omasta kännykästä. Matkoilla se olisi oiva tapa, samoin kuin nukahtaminen muutaman luetun sivun jälkeen. Siksi yöpöydällä on aina jotakin valittavana.

Lukutaito on elämää rikastuttava taito, jonka avulla pystyy kehittämään maailmaansa, sekä itseään ja ympäristöään, kysymään ja kyseenalaistamaan. Sen avulla voi viihdyttää,

Kirjoituksia

hankkia tietoa ja vaikuttaa tilanteen mukaan. Se on osa elämänikäistä oppimista ja suuri, usein itsestään selvä etuoikeus, joka haluaisi kuuluvan kaikille.